କିଟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧ୍ୟୟନ:

ସୁନ୍ଦରଗଡ ଜିଲ୍ଲାର ବିଜାହନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ହେମଗିରି ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରୁ ଘରୋଇ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ (ଟି ଓ ଆର ୧୦୦-୦୦୦୦୧)

ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା :

ରାଜ୍ୟ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ୟୁନିଟ,ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଗବେଷଣା ଉନ୍ନୟନ କେନ୍ଦ୍ର, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଓଡିଶା

ପ୍ରଦାନ କଲେ

KIIT UNIVERSITY
Declared U/S 3 of UGC Act 1956
Bhubaneswar, Orissa, India

କିଟ ସ୍କୁଲ ଅଫ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ (କେ ଏସ ଆର ଏମ),
କ୍ୟାମ୍ପସ -୭, ପାଟିଆ, କିଟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ,
ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୭୫୧୦୨୪, ଓଡିଶା
ଫୋନ - ୦୬୭୪-୨୫୫୪୩୮୫/
୯୪୩୯୧୯୭୩୮୧

ତାରିଖ :
୧୨.୦୧.୨୦୨୬

ପ୍ରାରମ୍ଭ

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରର ବିକାଶମୂଳକ ପ୍ରକଳ୍ପର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଏକ ମାନକ ପଦ୍ଧତି ଭାବେ ପରିଗଣିତ ହୁଏ । ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଭାବିତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟମାନଙ୍କ ସହ ଫଳପ୍ରଦ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଚିନ୍ତା-ଚେତନାର ସଠିକ୍ ପରିଚାଳନା ମଧ୍ୟ ସାମିଲ ଅଟେ । ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଲୋକମାନଙ୍କର ଆଶା-ଆକାଂକ୍ଷା ଓ ପ୍ରକଳ୍ପର ଆବଶ୍ୟକତା ସହ ସମନ୍ୱୟ ରଖି ଯେକୌଣସି ବିକାଶମୂଳକ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅର୍ଥନୀତିର ଉନ୍ନତିର ମୂଳ ଆଧାର ଅଟେ ଏବଂ ଭୂମି ହେଉଛି ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ । ୨୦୦୧ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ ପ୍ରଥମ ଭାରତ ଭିତ୍ତିଭୂମି ରିପୋର୍ଟ (Indian Infrastructure Report – IIR) ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଗଠନାତ୍ମକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲା ।

ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏହି ସମସ୍ୟା ଓ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ଭାରତ ସରକାର "ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣର ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ପୁନଃସ୍ଥାପନରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ, ୨୦୧୩" (RFCTLARR Act, 2013) ନାମକ ଏକ ନୂତନ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ୧ ଜାନୁଆରୀ ୨୦୧୪ ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଆଇନ ୧୮୯୪ ମସିହାର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନକୁ ବଦଳାଇ ଜମିହରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ଓ ସ୍ୱାର୍ଥ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ଲାଭଦାୟକ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ଭାବେ ପରିଗଣିତ ହୁଏ ।

ଏହି ରିପୋର୍ଟଟି ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାଅନ୍ତର୍ଗତ ହେମଗିର ତହସିଲର ଭୋଗରାକଛର ଓ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ବେସରକାରୀ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମ୍ପର୍କିତ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧ୍ୟୟନର ପରିଣାମ, ଯାହା ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ କରାଯାଇଛି। ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ଗଠିତ ଏକ ବିଶେଷ ଅଧ୍ୟୟନ ଦଳ ଦ୍ୱାରା ଏହି ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି। ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଡେଭଲପମେଣ୍ଟ ଷ୍ଟଡିଜ୍ ସେଣ୍ଟର (NCDS) ଏକ ସମନ୍ୱୟକ ଚିନ୍ତନ ସଂସ୍ଥା ଭାବରେ ଆବଶ୍ୟକ ସମୟରେ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପ୍ରଦାନ କରିଛି।

ପ୍ରକଳ୍ପ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର ଘରୋଇ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭୂମିର ବଣ୍ଟନ ଓ ତାହାର ବ୍ୟବହାର ପ୍ରକାର ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଦ୍ୱାରା ହେବାକୁ ଥିବା କ୍ଷତିର ପରିମାଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟକ ଅଟେ। ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ଦ୍ୱିତୀୟକ ତଥ୍ୟର ସମୀକ୍ଷା, ଗଠିତ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଘରୋଇ ସର୍ଭେ ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ଓ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ସହ ଫୋକସ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି।

ଅଧ୍ୟୟନ ସମୟରେ ଅନୁସରିତ ଅଂଶଗ୍ରହଣମୂଳକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦଳକୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ସମ୍ପର୍କରେ ସମୁଦାୟର ମତାମତ ଓ ଆଶା-ଆକାଂକ୍ଷା ବୁଝିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି। ଅଧ୍ୟୟନରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ଯେ, ସମୁଦାୟ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ମଧ୍ୟରୁ 250.01 ଏକର ବେସରକାରୀ ଭୂମି ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ଏବଂ 184.20 ଏକର ଭୂମି ଭୋଗରାକଛର ଗ୍ରାମର ଅଟେ। ଏହି ଭୂମି RFCTLARR ଆଇନ, 2013 ଅନୁସାରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଟେ।

ଡଃ. ପ୍ରଶାନ୍ତ ପରିଡା

ଆସୋସିଏଟ୍ ପ୍ରଫେସର, କିଟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ସ୍ୱୀକୃତି

"ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାର ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେମଗିରି ତହସିଲର ଭୋଗରାକଛାର ଓ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରୁ ରୟତି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମ୍ପର୍କିତ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (SIA) ଅଧ୍ୟୟନ" ଶୀର୍ଷକ ଏହି ଅଧ୍ୟୟନଟି ଭୁବନେଶ୍ୱରସ୍ଥିତ KIIT ସ୍କୁଲ ଅଫ୍ ରୁରାଲ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଛି, ଯାହା ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ସେଣ୍ଟର ଫର୍ ଡେଭଲପମେଣ୍ଟ ଷ୍ଟଡିଜ୍ (NCDS), ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଏକ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ସଂସ୍ଥା।

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ "ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ, ୨୦୧୩" ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ନିୟମ, ୨୦୧୬ ଅନୁସାରେ, ଏହି ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧ୍ୟୟନର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି—
ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ସମସ୍ତ ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ତାଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି ଓ ଆୟର ଉତ୍ସ ଉପରେ ପଡୁଥିବା ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଭାବକୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ହେଉଛି ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।
ଆରମ୍ଭରେ, ଏହି SIA ଅଧ୍ୟୟନ କାର୍ଯ୍ୟକୁ କରିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ସେଣ୍ଟର ଫର୍ ଡେଭଲପମେଣ୍ଟ ଷ୍ଟଡିଜ୍ (NCDS) ପ୍ରତି ଆମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୃତଜ୍ଞ। ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବାରୁ ଏହି ଅଧ୍ୟୟନଟି ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ବହନ କରେ।

ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟବାନ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହିତ ଗବେଷଣା ଉପକରଣ, ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ରିପୋର୍ଟର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଖସଡ଼ା ଓ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରୂପ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟବାନ ମତାମତ ଦେଇଥିବାରୁ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ବିକାଶ ଅଧ୍ୟୟନ କେନ୍ଦ୍ରର ରାଜ୍ୟ SIA ୟୁନିଟ୍ ସଂଯୋଜକ ପ୍ରଫେସର (ଡକ୍ଟର) ରାଜ କୁମାର ଖୋସଲାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୃତଜ୍ଞ।
ଏହା ସହ, ଭୋଗରାକଛାର ଓ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କର ମୂଲ୍ୟବାନ ସମୟ ଦେଇ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥିବାରୁ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରେ ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ ପ୍ରମୁଖ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାମାନେ ଯେପରି ସହଯୋଗ ଓ ସମର୍ଥନ ଯୋଗାଇଥିଲେ, ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛୁ।
ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କର ସକ୍ରିୟ ସହଯୋଗ ଓ ସମର୍ଥନ ବିନା, ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ସଫଳତାର ସହିତ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥାନ୍ତା।

ଆମେ ଆଶା କରୁଛୁ ଯେ, ଏହି ରିପୋର୍ଟ ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମିତ୍ତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି, ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣରେ ସଫଳ ଭାବେ ସହାୟକ ହେବ।

ଡଃ. ପ୍ରଶାନ୍ତ ପରିଡା
ଆସୋସିଏଟ୍ ପ୍ରଫେସର, କିଟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ସୂଚୀପତ୍ର

ବିଷୟବସ୍ତୁ	ପୃଷ୍ଠା ନମ୍ବର
ସ୍ୱୀକୃତିପତ୍ର	ତୃତୀୟ
କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ	ଦ୍ୱାଦଶ
ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ: ପରିଚୟ ଏବଂ ଅଧ୍ୟୟନ ପୃଷ୍ଠଭୂମି	**୨ – ୯**
୧.୧ ପରିଚୟ	୨
୧.୨ ଅଧ୍ୟୟନ ପୃଷ୍ଠଭୂମି	୩
୧.୩ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବିଷୟରେ	୪
୧.୪ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ	୮
ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ: ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ପରିସର ଏବଂ ଅଧ୍ୟୟନ ପଦ୍ଧତି	**୧୦ - ୧୬**
୨.୧ ଅଧ୍ୟୟନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	୧୦
୨.୨ ଅଧ୍ୟୟନର ପଦ୍ଧତି	୧୦
୨.୨.୧ ଏସ ଆଇ ଏ ଅଧ୍ୟୟନ ଦଳର ପ୍ରୋଫାଇଲ୍	୧୧
୨.୨.୨ ମାଧ୍ୟମିକ ସାହିତ୍ୟର ସମୀକ୍ଷା	୧୨
୨.୨.୩ ଜନଗଣନା ସର୍ଭେ ଏବଂ ବିସ୍ତୃତ ପରିବାରର ଅନୁସନ୍ଧାନ	୧୨
୨.୩ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ସୂଚନା ପ୍ରସାରଣ	୧୨
୨.୩.୧ ପରିବାରରୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହପରିବାରଙ୍କଠାରୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ	୧୩
୨.୩.୨ ଏଫ ଜି ଡ଼ି ଏବଂ ପିଆରଏ ର ସଂଗଠନ	୧୪
୨.୪ ତଥ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ବ୍ୟାଖ୍ୟା	୧୪
୨.୫ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (SIMP) ର ପ୍ରସ୍ତୁତି	୧୫
୨.୬ ଅଧ୍ୟୟନର ସୀମାବଦ୍ଧତା	୧୫
୨.୭ ଏସ ଆଇ][ଏ ଅଧ୍ୟୟନ ରିପୋର୍ଟର ବିଷୟବସ୍ତୁ	୧୫
ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ : ଅଧ୍ୟୟନ କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରୋଫାଇଲ୍	**୧୭ – ୩୮**
୩.୧ ଅଧ୍ୟୟନ ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ତହସିଲ: ସୁନ୍ଦରଗଡ, ହେମଗିର	୧୮
୩.୨ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ଥାପିତ ଗ୍ରାମ	୨୦
ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ : ବିସ୍ଥାପିତ / ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍	**୩୯ – ୬୩**
୪.୧ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ଥାପିତ / ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର	୩୯
୪.୨ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ସାମାଜିକ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍	୪୫
୪.୩ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି	୪୯

୪.୪ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ସଦସ୍ୟମାନେ	୫୦
୪.୫ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଶିକ୍ଷାଗତ ସ୍ଥିତି	୫୧
୪.୬ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ବାସସ୍ଥାନ ଅବସ୍ଥା	୫୪
୪.୭ ପାନୀୟ ଜଳର ଉତ୍ସ	୫୬
୪.୮ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍	୫୭
୪.୯ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା, ସେବା ଏବଂ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧତା	୬୨
୪.୧୦ ପାରିବାରିକ ସ୍ତରରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ଅଂଶଗ୍ରହଣ	୬୨
ପଞ୍ଚମ ଅଧ୍ୟାୟ : ଭୂମି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ପରିବାରର ଧାରଣା	**୬୪ – ୬୮**
୫.୧ ବିସ୍ଥାପିତ / ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଜମି ଅଧିକାର	୬୪
୫.୨ ଭୂମି ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ଜୀବିକା	୬୪
୫.୩ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେବାକୁ ଥିବା ଜମି: ପ୍ରକାର ଏବଂ ବ୍ୟବହାର	୬୬
୫.୪ ପ୍ରଭାବିତ ଜମିର ମାଲିକାନା ଏବଂ ଦାବିଦାରମାନେ	୬୬
୫.୫ ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା	୬୭
୫.୬ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗଛ ଏବଂ ଉଦ୍ୟାନ	୬୮
୫.୭ ବିକଳ୍ପ ଡିଜାଇନ୍, ସ୍ଥାନ ଏବଂ ସ୍ଥାନର ପରୀକ୍ଷା	୬୮
ଅଧ୍ୟାୟ ଷଷ୍ଠ: ଜନସାଧାରଣ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ଅଂଶଗ୍ରହଣ	**୬୯ – ୭୫**
୬.୧ ସାର୍ବଜନୀନ ପରାମର୍ଶର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	୬୯
୬.୨ ଗୋଷ୍ଠୀ ସମୂହ ଆଲୋଚନା (FGD) କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	୭୦
୬.୩ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସମୂହ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା	୭୧
୬.୪ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ସମୂହ ପରିଚାଳନା (FGD) ର ସାରାଂଶ	୭୧
ଅଧ୍ୟାୟ ସପ୍ତମ: ନୀତି, ଆଇନଗତ ଢାଞ୍ଚା , ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଅନୁସନ୍ଧାନ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (SIMP)	**୭୬ – ୮୬**
୭.୧ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆଇନ	୭୬
୭.୨ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ବିପଦ	୭୭
୭.୩ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (SIMP)	୭୭
୭.୪ ଜୀବିକା ହରାଇବା	୭୮
୭.୫ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଅଧିକାର ଲାଭ (କ୍ଷତିପୂରଣ, ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ପୁନଃସ୍ଥାପନ)	୮୦

୭.୬ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ପୁନଃ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ HHs ପସନ୍ଦ	୮୪
୭.୭ ସହାୟତା ପାଇଁ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ	୮୪
୭.୮ ଆୟ ପୁନର୍ଦ୍ଧର ସହାୟତା	୮୫
୭.୯ ନୟାଗଡ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଉପଯୋଗ	୮୫
ଅଷ୍ଟମ ଅଧ୍ୟାୟ: ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ	**୮୭ – ୯୭**
୮.୧ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ (R&R) ନୀତି ଏବଂ ଆଇନଗତ ଢାଞ୍ଚା: ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆଇନ	୮୭
୮.୨ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ବିଷୟରେ ସଚେତନତା	୯୧
୮.୩ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଗୁଁ କ୍ଷତି	୯୨
୮.୪ ପରିବାର ଏବଂ ଗ୍ରାମ ଉପରେ ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଭାବ	୯୩
ଅଧ୍ୟାୟ ନବମ: ସାର୍ବଜନୀନ ବୈଠକ ଏବଂ ଶୁଣାଣି	**୯୮ – ୧୧୦**
୯.୧ ସାର୍ବଜନୀନ ଶୁଣାଣିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	୯୮
୯.୨ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା	୯୮
୯.୩ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (**sia**) ଜନ ଶୁଣାଣି ବୈଠକର କାର୍ଯଧାରା	୯୯
ଅଧ୍ୟାୟ ଦଶମ: ପ୍ରଭାବ ହ୍ରାସ, ପରିଚାଳନା , ମୂଲ୍ୟ ଲାଭ ବିଶ୍ଳେଷଣ ବାଲି ସୁପାରିଶ	**୧୧୧ – ୧୨୦**
୧୦.୧ ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଲାଭର ବିଶ୍ଳେଷଣ	୧୧୧
୧୦.୨ ପ୍ରକଳ୍ପର ଅନୁଭୂତ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ	୧୧୧
୧୦.୩ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (simp)	୧୧୩
୧୦.୪ ସୁପାରିଶ	୧୧୯
୧୦.୫ ନିଷ୍କର୍ଷ	୧୨୦
ସଂଲଗ୍ନ	
ସାମାଜିକ ମାନଚିତ୍ର	
ସାଧନ ମାନଚିତ୍ର	
ବିଜ୍ଞପ୍ତି ୪(୧)	
ଅଧିକାର ବିବରଣୀ	

ଟେବୁଲଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା

ଟେବୁଲ ନମ୍ବର	ବିଶେଷ	ପୃଷ୍ଠା ନମ୍ବର
ସାରଣୀ ୧.୧	*ପ୍ରକଳ୍ପର ଜମି ବିବରଣୀ*	୮
ସାରଣୀ ୧.୨	*ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳର କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯୋଜନାର ବିବରଣୀ*	୯
ସାରଣୀ ୨.୧	*ଅଧ୍ୟୟନ ଦଳର ପ୍ରୋଫାଇଲ୍*	୧୨
ସାରଣୀ ୩.୧	ଜିଲ୍ଲାର ଜନସଂଖ୍ୟା ସୂଚନା ପ୍ରୋଫାଇଲ୍	୨୦
ସାରଣୀ ୩.୨	ଜିଲ୍ଲାର ଜନସଂଖ୍ୟା ବିବରଣୀ	୨୧
ସାରଣୀ ୩.୩	*ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ଦୂରତା*	୨୨
ସାରଣୀ ୩.୪	*ସକ୍ରିୟ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ*	୨୫
ସାରଣୀ ୩.୫	*NTFP- ଋତୁକାଳୀନ କ୍ୟାଲେଣ୍ଡରର ବିବରଣୀ*	୨୮
ସାରଣୀ ୩.୬:	ଧାର୍ମିକ ପୂଜାସ୍ଥଳ	୩୫
ସାରଣୀ ୩.୭:	ପ୍ରମୁଖ ପର୍ବପର୍ବାଣୀ	୩୬
ସାରଣୀ ୩.୮:	ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ସେବା	୩୭
ସାରଣୀ ୩.୯	*ବଜାର: ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ପ୍ରବେଶଯୋଗ୍ୟତା*	୩୯
ସାରଣୀ ୪.୧	*ସର୍ଭେ ହୋଇଥିବା ପରିବାର: ବିସ୍ଥାପିତ / ପ୍ରଭାବିତ ଏବଂ ଅଣ-ପ୍ରଭାବିତ*	୪୦
ସାରଣୀ-୪.୨	ପରିବାର ବର୍ଗର ବର୍ଗୀକରଣ	୪୨
ସାରଣୀ ୪.୩	ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗ ବଣ୍ଟନ	୪୩
ସାରଣୀ-୪.୪	ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗଗତ ବିବରଣୀ	୪୩
ସାରଣୀ-୪. ୫	ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗଗତ ବିବରଣୀ	୪୫
ସାରଣୀ-୪.୬	ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗଗତ ବିବରଣୀ	୪୫
ସାରଣୀ ୪.୭	*ବିସ୍ଥାପିତ ଜନସଂଖ୍ୟାର ବୟସ ବଣ୍ଟନ*	୪୫
ସାରଣୀ-୪.୮	ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବୟସ ବଣ୍ଟନ	୪୫
ସାରଣୀ ୪.୯	ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଜାତି	୪୬

ସାରଣୀ ୪. ୧୦	ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ଜାତି	୪୮
ସାରଣୀ ୪. ୧୧	ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଜାତି	୪୯
ସାରଣୀ ୪.୧୨	*ବିସ୍ଥାପିତ / ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି*	୫୦
ସାରଣୀ-୪.୧୩	ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି	୫୧
ସାରଣୀ-୪. ୧୪	ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରରେ ଯେକୌଣସି ଅକ୍ଷମତା	୫୨
ସାରଣୀ-୪. ୧୫	ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରରେ ଯେକୌଣସି ଅକ୍ଷମତା	୫୨
ସାରଣୀ-୪. ୧୬	ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ସ୍ଥିତି	୫୩
ସାରଣୀ-୪. ୧୭	ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ସ୍ଥିତି	୫୪
ସାରଣୀ-୪. ୧୮	ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପ୍ରାଥମିକ ବୃତ୍ତି ସ୍ଥିତି	୬୦
ସାରଣୀ-୪.୧୯	ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପ୍ରାଥମିକ ବୃତ୍ତି ସ୍ଥିତି	୬୧
ସାରଣୀ-୪. ୨୦	ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ପାରିବାରିକ ଆୟ ଗୋଷ୍ଠୀ	୬୩
ସାରଣୀ-୪. ୨୧	ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ପାରିବାରିକ ଆୟ ଗୋଷ୍ଠୀ	୬୩
ସାରଣୀ ୫.୧	*ବିସ୍ଥାପିତ / ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଜମି (ଏକରରେ)*	୬୭
ସାରଣୀ ୫.୨	*ଜମିର ଉପଯୋଗ (ଏକରରେ)*	୬୮
ସାରଣୀ ୫.୩	*ବିସ୍ଥାପିତ / ପ୍ରଭାବିତ ଜମିର ପ୍ରକାର: ଜଳସେଚିତ ଏବଂ ଅଣ-ଜଳସେଚିତ*	୬୯
ସାରଣୀ ୫.୪	*ଜମିର ମାଲିକାନା ସ୍ଥିତି*	୬୯
ସାରଣୀ ୫.୫	*ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ପାଇଁ ଦାବିଦାର*	୭୦
ସାରଣୀ ୫.୬	*ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା କୃଷି ଶ୍ରମିକ*	୭୦
ସାରଣୀ ୫.୭	*ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଫସଲକାରୀଙ୍କୁ ଭାଗ କରନ୍ତୁ*	୭୦
ସାରଣୀ ୫.୮	*ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗଛ ସଂଖ୍ୟା*	୭୧
ସାରଣୀ ୭.୧	*ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମି*	୮୨
ସାରଣୀ ୭.୨	*ପ୍ରକଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୂରତା ସହିତ ମୂଲ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡ*	୮୬
ସାରଣୀ ୮.୧	ସାମାଜିକ ଲାଭ ଉପରେ ଧାରଣା	୯୯

ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା

ଚିତ୍ର ନମ୍ବର	ବିଶେଷ ସୂଚନା	ପୃଷ୍ଠା ନମ୍ବର
ଚିତ୍ର ୩.୧	*ଓଡିଶା ମାନଚିତ୍ର*	୧୮
ଚିତ୍ର ୩.୨	*ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ମାନଚିତ୍ର*	୧୯
ଚିତ୍ର ୫.୧	ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେବାକୁ ଥିବା କିମ୍ବା ପ୍ରଭାବିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜମିର ବଣ୍ଟନ	୬୮
ଚିତ୍ର-୭.୧	କ୍ଷତିପୂରଣ ଟଙ୍କାର ବ୍ୟବହାର	୯୦
ଚିତ୍ର ୮. ୧	ପ୍ରକଳ୍ପ ସଚେତନତା ଦ୍ୱାରା HH ମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଶତ ବଣ୍ଟନ	୯୬
ଚିତ୍ର ୮.୨	ଗୃହ ଏବଂ ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ	୯୮
ଚିତ୍ର ୮.୩	ପରିବାରର ସମସ୍ୟାର ପ୍ରତିଶତ ବଣ୍ଟନ	୧୦୦
ଚିତ୍ର ୮. ୪:	ଆର୍ଥିକ ପରିଣାମ ବିଷୟରେ HH ମାନଙ୍କର ଧାରଣା	୦୧
ଚିତ୍ର ୮.୫	ସାମାଜିକ ପରିଣାମ ଉପରେ ପ୍ରତାରଣା	୧୦୨

କ୍ରମଚିତ୍ର

AP: ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତି

ବିଡିଓ: ବ୍ଲକ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀ

BMV: ବେଞ୍ଚମାର୍କ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

ବିପିଏଲ୍: ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ

CHC: ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର

CPR: ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବଳ

ଡିସି: ଜିଲ୍ଲା କଲେକ୍ଟର

ବିଭାଗ : ବିଭାଗ

FGD: କେନ୍ଦ୍ରିତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆଲୋଚନା

FRA: ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନ

GOI: ଭାରତ ସରକାର

ଜିପି: ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ

HH: ପରିବାର

IAY : ଇନ୍ଦିରା ଆବାସ ଯୋଜନା

IRR: ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ବିପଦ ଏବଂ ପୁନଃନିର୍ମାଣ

LAA: ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନ

LAO: ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ

NAC: ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦ

NCDS: ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ବିକାଶ ଅଧ୍ୟୟନ କେନ୍ଦ୍ର

ଓବିସି: ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ

PAF: ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର

ପିଏପି: ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତି

ପିଡିଏସ୍: ସାର୍ବଜନୀନ ବଣ୍ଟନ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ପିଆରଏ: ଅଂଶଗ୍ରହଣମୂଳକ ଗ୍ରାମୀଣ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

PRI : ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ଅନୁଷ୍ଠାନ |

PH : ଜଣେ ବିକଳାଙ୍ଗ ବ୍ୟକ୍ତି

RoR: ଅଧିକାର ରେକର୍ଡ

RFCTLAR&R Act : ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩

SC: ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି

SE: ଉପ-ବିଭାଗୀୟ ଇଞ୍ଜିନିୟର

ST : ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି

SHG: ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ।

SIA: ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

SIMP: ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା

କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ

ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ପ୍ରାକୃତିକ ଏବଂ ମାନବ ସମ୍ବଳର ଭଣ୍ଡାର ସହିତ ପ୍ରଚୁର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି। କିନ୍ତୁ ବିଡ଼ମ୍ବନାର ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ଏତେ ଦଶନ୍ଧି ଧରି ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ସହିତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଏକ ପ୍ରତିଛବି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛି। ପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟୟନଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟରେ ଯୋଜନା ନିବେଶ ଏବଂ ପ୍ରଦର୍ଶନର ସଫଳତା-ବିଫଳ ମିଶ୍ରଣକୁ ଦର୍ଶାଉଛି। ଦଶନ୍ଧି ଧରି ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ବନ୍ୟା, ଘୂର୍ଣ୍ଣିବାତ୍ୟା ଏବଂ ମରୁଡ଼ି ଭଳି ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ପୁନରାବୃତ୍ତି ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥନୈତିକ ସମୃଦ୍ଧିର ଗତିକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ପ୍ରୟାସକୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇଛି । ଏହି କାରଣଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ରାଜ୍ୟର ଆର୍ଥିକ ସମ୍ଭାବନାକୁ ଧୀର କରିଚାଲିଛି। ଏହା ଯୋଜନା ରଣନୀତି, ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକତାକୁ ପୁନଃନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି ସମସ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ଏବଂ ନୂତନ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ନିରନ୍ତର ଅନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରେରିତ କରେ । ମୁଖ୍ୟତଃ ଭାରତୀୟ ପୁଞ୍ଜି ଏବଂ ଉଦ୍ୟୋଗ ସହିତ ଭାରତରେ ଆଧୁନିକ ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ୧୮୫୪ ମସିହାରେ ମୁମ୍ବାଇରେ ପ୍ରଥମ କପା କପଡ଼ା ମିଲ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ।

ଇତିହାସ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଥନୀତି ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ବ୍ୟାପକ ବେକାରି ଓ ଅର୍ଦ୍ଧ-ରୋଜଗାର ଯୋଗୁଁ ଉଚ୍ଚ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସ୍ତରରେ ଅବସ୍ଥିତ। ସମ୍ପ୍ରତି ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଢୁଥିବା ବେକାରି ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ଭାବେ ଉଭା ହୋଇଛି। ଏହା ଟିକାଉ ଓ ଉପଯୋଗୀ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଅଧିକ ମାପର ନିବେଶର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସୂଚିତ କରେ। ତଥାପି, ଏହି ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ କେବଳ ମାକ୍ରୋ ସ୍ତରରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ଆଞ୍ଚଳିକ ଓ କ୍ଷେତ୍ର ଭିତ୍ତିକ ସ୍ତରରେ ଆଗେଇ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ଶ୍ରମ-ନିର୍ଭର ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ପଦକ୍ଷେପ ଓ ମଜୁରି ନିଯୁକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ନିହିତ ଅଟେ।

ଓଡ଼ିଶାର ଜୀବନ ମାନ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ରାଜ୍ୟ ଓ ସାର୍ବଭାରତୀୟ ସାଧାରଣ ମାନ ତୁଳନାରେ କମ୍। ରାଜ୍ୟର ତୁଳନାମୂଳକ ଭାବେ ନିମ୍ନ ମାନବ ବିକାଶ ସୂଚକାଙ୍କ (HDI) ଏହି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ। 2001 ଓ 2003 ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରାମୀଣ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏଙ୍ଗେଲ୍ସ ଅନୁପାତର ସାମାନ୍ୟ ହ୍ରାସ ଏକମାତ୍ର ସକାରାତ୍ମକ ପ୍ରବଣତା ଭାବେ ଦେଖାଯାଇଛି। ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତରେ ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମନ୍ୱିତ ବୃଦ୍ଧି ରଣନୀତି ସହ ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ର ଓ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ନିବାରଣ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନିବେଶ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ। ଏହା ସହ ରାଜ୍ୟର କୌଶଳ ଭଣ୍ଡାରକୁ ସଠିକ୍ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରି ବ୍ୟାପକ ସ୍ୱରୋଜଗାର ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ବିଶେଷ ନୀତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆବଶ୍ୟକ। ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ନିଯୁକ୍ତି ମିଶନ ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ।

ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩, ଜାନୁଆରୀ ୧, ୨୦୧୪ ରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା।

ଏହି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ, ସରକାର ଯେତେବେଳେ ନିଜ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରେ, ସେଥିରେ ଅଧିଗ୍ରହୀତ ଭୂମି ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରଖି ଯଥୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ଓ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ପୁନର୍ବାସ ଓ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ। ଏହି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ, ସରକାର ଯେତେବେଳେ ନିଜ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରେ, ସେଥିରେ ଅଧିଗ୍ରହୀତ ଭୂମି ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରଖି ଯଥୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ଓ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ପୁନର୍ବାସ ଓ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ। ଏହା ସହ ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରଚଳିତ ଭୂମି ହସ୍ତାନ୍ତର ସମ୍ପର୍କିତ ଆଇନକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି କୌଣସି ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ। ଏହି ଆଇନର ଧାରା 41 ଅନୁଯାୟୀ, ସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମସଭା ସହ ପରାମର୍ଶ କରିବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ।

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (SIA) ଅଧ୍ୟୟନରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ଓ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଜୀବିକା, ସାର୍ବଜନିକ ଓ ସମୁଦାୟ ସମ୍ପତ୍ତି, ଏବଂ ରାସ୍ତା, ପରିବହନ, ନିଷ୍କାସନ, ସ୍ୱଚ୍ଛତା, ପାନୀୟ ଜଳ ଉତ୍ସ, ପଶୁ ପାନୀୟ ଜଳ, ସମୁଦାୟ ପୋଖରୀ, କ୍ୟାନାଲ, ଚରାଗାହ, ରୋପଣ, ନ୍ୟାୟମୂଲ୍ୟ ଦୋକାନ, ଖାଦ୍ୟ ଗୋଦାମ, ବିଦ୍ୟୁତ ଯୋଗାଣ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର, ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର, ଧାର୍ମିକ ସ୍ଥଳ, ଜାତିଗତ ପାରମ୍ପରିକ ସଂସ୍ଥା, ସମାଧି ଓ ଶ୍ମଶାନ ଭୂମି ପରି ଅବସ୍ଥାପନା ଓ ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ପଡ଼ିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପ୍ରଭାବକୁ ବିଚାର କରାଯାଇଛି।

***SIA ଅଧ୍ୟୟନ*:**

SIA ଅଧ୍ୟୟନରେ ପରିମାଣାତ୍ମକ ଓ ଗୁଣାତ୍ମକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ, କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନ, ଫୋକସ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଆଲୋଚନା, PRA ପଦ୍ଧତି ଓ ମୁଖ୍ୟ ସୂଚନାଦାତା ସାକ୍ଷାତକାର ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି। ଭୂମି ରେକର୍ଡ, କ୍ଷେତ୍ର ସତ୍ୟାପନ ଓ ସମାନ ପ୍ରକଳ୍ପ ସହ ତୁଳନା କରାଯାଇ ବିସ୍ଥାପିତ ଓ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ଆନୁମାନ କରାଯାଇଛି। ସାମାଜିକ–ଆର୍ଥିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ପ୍ରୋଫାଇଲ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି।

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (SIA) ଅଧ୍ୟୟନ ସମୟରେ, ଅଧ୍ୟୟନ ଦଳ ଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପରିମାଣାତ୍ମକ ଓ ଗୁଣାତ୍ମକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହା ସହିତ, କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଫୋକସ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଆଲୋଚନା, ଅଂଶଗ୍ରହଣାତ୍ମକ ଗ୍ରାମୀଣ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (PRA) ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ମୁଖ୍ୟ ସୂଚକଙ୍କ ସାକ୍ଷାତ୍କାର ଭଳି ଅଂଶଗ୍ରହଣାତ୍ମକ

ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା। SIA ଦଳ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଭୂମି ରେକର୍ଡ ଏବଂ ତଥ୍ୟର ଏକ ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ବିଶ୍ଳେଷଣ, କ୍ଷେତ୍ର ଯାଞ୍ଚ, ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ସମାନ ପ୍ରକଳ୍ପ ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇଥିଲା। ଭୂମି ମୂଲ୍ୟାୟନ, ଭୂମି ରେକର୍ଡ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ର ଯାଞ୍ଚ ଉପରେ ଆଧାର କରି, SIA ଦଳ ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାର ଏକ ମୋଟାମୋଟି ଆକଳନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ଏବଂ ସମସ୍ତ ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଉପକୃତ ହେବା ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିଥିଲା। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଉପଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସଂଖ୍ୟାନ, କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନ ଏବଂ ପରାମର୍ଶ ଉପରେ ଆଧାର କରି ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳର ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା। ସଂଗୃହିତ ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଏବଂ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସହିତ ଜଡିତ ସକାରାତ୍ମକ ଏବଂ ନକାରାତ୍ମକ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବର ତୀବ୍ରତା ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରଣାଳୀ :

ଏହି ଅଧ୍ୟୟନଟି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ସମୟରେ ଏକ 'ଜନଗଣନା ସର୍ଭେ ପଦ୍ଧତି' ଅନୁସରଣ କରେ ଏବଂ ଏକ ନମୁନା ସର୍ଭେ ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରି ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରେ । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନରେ ପ୍ରଭାବିତ କ୍ଷେତ୍ର ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ସାମାଜିକ ମ୍ୟାପିଂ, ସମ୍ବଳ ମ୍ୟାପିଂ ଏବଂ ଫୋକସ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଆଲୋଚନା ଭଳି PRA ଉପକରଣ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା। ସର୍ଭେଟି ଏକ ପୂର୍ବ-ପରୀକ୍ଷିତ "ପରିବାର ସାକ୍ଷାତକାର ସୂଚୀ" ସାହାଯ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିଲା। ସୂଚୀରେ ଆବୃତ ଦିଗଗୁଡ଼ିକରେ PAF/PDF ମାନଙ୍କର ଚିହ୍ନଟ ବିବରଣୀ ଭଳି ବିବରଣୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା। ପିଏପି, ସାମାଜିକ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍, ପରିବାର ବିବରଣୀ, ବୃତ୍ତି, ଆୟର ଉତ୍ସ, ପରିବାର ଖର୍ଚ୍ଚ, ପରିବାର ସମ୍ପତ୍ତି, ପ୍ରଭାବିତ ଗଠନ ବିଷୟରେ ସୂଚନା, ବାଣିଜ୍ୟିକ/ସ୍ୱ-ନିଯୁକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ, ନିଯୁକ୍ତି ଢାଞ୍ଚା, ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ଆବଶ୍ୟକତା, ପ୍ରକଳ୍ପ ଉପରେ ପିଏପିଙ୍କ ମତାମତ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

ତଥ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ :

ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ହେମଗିରି ତହସିଲରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (SIA) ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ, ଜୀବିକା ନିର୍ବାହର ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ଜନସଂଖ୍ୟାଗତ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍ ବିଷୟରେ ଏକ ବ୍ୟାପକ ବୁଝାମଣା ପ୍ରଦାନ କରେ। ଏହି ଅଧ୍ୟୟନରେ ମୋଟ ୧୩୩ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ୧୨୫ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଯଥାକ୍ରମେ ୭୫୯ ଏବଂ ୩୩୦ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିଲେ। ପ୍ରକଳ୍ପରୁ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ଏହି ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକ ପରିବାର ଗଠନ, ବୃତ୍ତିଗତ ଗଠନ, ଆୟ ବଣ୍ଟନ ଏବଂ ସାମାଜିକ ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଗଭୀର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରେ।

ସର୍ଭେ କରାଯାଇଥିବା ପରିବାରର ଜନସଂଖ୍ୟାଗତ ଗଠନ ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ ଅଧିକାଂଶ ପରିବାର ମଧ୍ୟମ ଆକାର ବର୍ଗର। ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ, ୬୦.୪ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାରରେ ୩-୫ ଜଣ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ୧୯.୮ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାରରେ ୬-୧୦ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି,

ଯାହା ଏକକ ଏବଂ ସଂଯୁକ୍ତ ପରିବାରର ପ୍ରାଧାନ୍ୟକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ। ସେହିପରି, ୧୯.୨ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାରରେ କେବଳ ୧-୨ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି, ଯାହା ଏକକ କିମ୍ବା ବୟସ୍କ ମୁଖ୍ୟ ପରିବାରର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱକୁ କମ୍ ଦର୍ଶାଉଛି। ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର କ୍ଷେତ୍ରରେ, ୭୮.୯ ପ୍ରତିଶତରେ ୩-୫ ଜଣ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ୧୫.୮ ପ୍ରତିଶତରେ ୬-୧୦ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି। ଉଭୟ ବର୍ଗରେ ପରମାଣୁ ପରିବାରର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକ ମିଳିତ ପରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ଛୋଟ ପରିବାର ୟୁନିଟକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ସୂଚିତ କରେ, ଯାହା ସମ୍ଭବତଃ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରବାସ ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ଜୀବିକା ଗତିଶୀଳତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ। ତଥ୍ୟ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ପରିବାରର ଏକ ନଗଣ୍ୟ ଅନୁପାତରେ ୧୧ ରୁ ଅଧିକ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି, ଯାହା ପରିବାରର ଛୋଟ ଆକାର ଆଡକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଆହୁରି ଦୃଢ଼ କରେ।

ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗ ଗଠନ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସନ୍ତୁଳିତ ଜନସଂଖ୍ୟା ବଣ୍ଟନକୁ ପ୍ରକାଶ କରେ। ବିସ୍ଥାପିତ ଜନସଂଖ୍ୟାରେ, ପୁରୁଷ ୫୦.୩ ପ୍ରତିଶତ (୩୮୨ ବ୍ୟକ୍ତି) ଏବଂ ମହିଳା ୪୯.୭ ପ୍ରତିଶତ (୩୭୭ ବ୍ୟକ୍ତି) ଅଟନ୍ତି, ଯାହା ପ୍ରାୟ ସମାନ ଲିଙ୍ଗ ଅନୁପାତକୁ ସୂଚିତ କରେ। ସେହିପରି, ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ, ୫୧.୮ ପ୍ରତିଶତ (୧୭୧ ବ୍ୟକ୍ତି) ପୁରୁଷ ଏବଂ ୪୮.୨ ପ୍ରତିଶତ (୧୫୯ ବ୍ୟକ୍ତି) ମହିଳା। ଏହି ସନ୍ତୁଳନ ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ ଜନସଂଖ୍ୟା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ ଲିଙ୍ଗଗତ ବୈଷମ୍ୟ ସର୍ବନିମ୍ନ। ତଥାପି, ପରିବାରର ନେତୃତ୍ୱ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ ଲିଙ୍ଗଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ହୋଇଯାଏ।

ପରିବାର ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗଗତ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍ ପୁରୁଷ-ମୁଖ୍ୟ ପରିବାରର ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦର୍ଶାଉଛି। ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ, ୮୨.୪ ପ୍ରତିଶତ ପୁରୁଷ-ମୁଖ୍ୟ ପରିବାର ଏବଂ କେବଳ ୧୭.୬ ପ୍ରତିଶତ ମହିଳା-ମୁଖ୍ୟ ପରିବାର ପରିଚାଳିତ। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ୮୪.୮ ପ୍ରତିଶତ ପୁରୁଷ-ମୁଖ୍ୟ ପରିବାର ଏବଂ ୧୫.୨ ପ୍ରତିଶତ ମହିଳା-ମୁଖ୍ୟ ପରିବାର ରେକର୍ଡ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବିଜାହାନରେ ୭୮.୬ ପ୍ରତିଶତ ପୁରୁଷ-ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ୨୧.୪ ପ୍ରତିଶତ ମହିଳା-ମୁଖ୍ୟ ପରିବାର ଅଟନ୍ତି । ଏହି ଢାଞ୍ଚା ସୂଚାଇଥାଏ ଯେ ପୁରୁଷମାନେ ପ୍ରାଥମିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣକାରୀ ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ ପରିବାର-ସ୍ତରୀୟ ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତି। ବିଜାହାନରେ ମହିଳା-ମୁଖ୍ୟ ପରିବାରର ସାମାନ୍ୟ ଅଧିକ ଅଂଶ ନେତୃତ୍ୱ ଭୂମିକାରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ବର୍ଦ୍ଧିତ ଉପସ୍ଥିତିକୁ ସୂଚିତ କରେ, ସମ୍ଭବତଃ ବିଧବା ହେବା, କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ପୁରୁଷଙ୍କ ବାହାରକୁ ପ୍ରବାସ କିମ୍ବା ବିସ୍ଥାପନ ଯୋଗୁଁ ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ ବାଧା ଯୋଗୁଁ ଏହା ପରିଦର୍ଶିତ ହେଉଛି । ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରରେ, ଏହି ଧାରା ଜାରି ରହିଛି - ୮୯.୫ ପ୍ରତିଶତ ପୁରୁଷ-ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ୧୦.୫ ପ୍ରତିଶତ ମହିଳା-ମୁଖ୍ୟ, ଯାହା ପରିବାର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱରେ ପୁରୁଷ ପ୍ରାଧାନ୍ୟର ସ୍ଥାୟୀତ୍ୱକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରେ। ତଥାପି, ମହିଳା-ମୁଖ୍ୟତତ୍ତ୍ୱାଧୀନ ପରିବାରର ଉଦୟ, ଯଦିଓ ସଂଖ୍ୟାରେ କମ୍, ପରିବାର ପରିଚାଳନା ଏବଂ ବିସ୍ଥାପନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକୂଳନରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ବିକଶିତ ଭୂମିକାକୁ ସୂଚିତ କରେ।

ଅକ୍ଷମତା ସମ୍ପର୍କିତ ତଥ୍ୟ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୨ ପ୍ରତିଶତ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଅକ୍ଷମତା ସହିତ ବଞ୍ଚନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ଜନସଂଖ୍ୟା ଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୧ ପ୍ରତିଶତରୁ କମ୍ ରିପୋର୍ଟ କରନ୍ତି। ଯଦିଓ ଏହି ଅନୁପାତ କମ୍ ଦେଖାଯାଉଛି, ଉଭୟ ବର୍ଗରେ ଭିନ୍ନକ୍ଷମ

ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ଜୀବିକା ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଏବଂ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ସେବାରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରୁଥିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ପୁନର୍ବାସ ପଦକ୍ଷେପର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରେ।

ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଉଭୟଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ରୂପରେଖା ଏକ ମଧ୍ୟମ ବିବିଧ ଜୀବିକା ଆଧାରକୁ ଦର୍ଶାଏ, ଯାହା ଅନୌପଚାରିକ ଏବଂ ଅଣ-କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ସହିତ। ୭୫୯ ସଦସ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ ବିସ୍ଥାପିତ ଜନସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ, ନିର୍ଭରଶୀଳମାନଙ୍କର ଅଂଶ ସର୍ବାଧିକ ୩୯.୧ ପ୍ରତିଶତ, ଏହା ପରେ ଅଣ-କୃଷି ମଜୁରୀ ଶ୍ରମ (୧୪ ପ୍ରତିଶତ) ଏବଂ ଚାଷ (୧୨.୩ ପ୍ରତିଶତ) ରେ ନିୟୋଜିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅଛନ୍ତି। ପେନସନଭୋଗୀମାନେ ଜନସଂଖ୍ୟାର ୮.୪ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ସେବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅଂଶ ୭.୧ ପ୍ରତିଶତ। କୃଷି ମଜୁରୀ ଶ୍ରମିକ ଏକ ଛୋଟ ଅଂଶ (୩.୨ ପ୍ରତିଶତ) ଗଠନ କରନ୍ତି, ଏବଂ ଜନସଂଖ୍ୟାର କେବଳ ୧.୪ ପ୍ରତିଶତ ସରକାରୀ ଚାକିରିରେ ନିଯୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି । ଏହି ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ଅଣ-କୃଷି ଏବଂ ଅସଙ୍ଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ର ନିଯୁକ୍ତିର ପ୍ରାଧାନ୍ୟକୁ ଦର୍ଶାଏ, ଯାହା ସହିତ ଏକ ଉଚ୍ଚ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଅନୁପାତ ମଧ୍ୟ ରହିଛି। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ୩୯.୬ ପ୍ରତିଶତ ନିର୍ଭରଶୀଳ ରେକର୍ଡ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ବିଜାହାନରେ ୩୮.୩ ପ୍ରତିଶତ ଅଛି, ଏହା ଉଭୟ ବସତିରେ ତୁଳନାତ୍ମକ ଜନସଂଖ୍ୟାଗତ ଭାର ସୂଚାଇଥାଏ।

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ବୃତ୍ତିଗତ ଢାଞ୍ଚା ସମାନ ଧାରା ଅନୁସରଣ କରେ। ୩୩୦ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ, ଅଧା (୫୦ ପ୍ରତିଶତ) ନିର୍ଭରଶୀଳ, ଯାହା ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବରେ ଅଧିକ ଅଣ-କର୍ମଚାରୀ ଜନସଂଖ୍ୟାକୁ ସୂଚିତ କରେ। ପେନସନ୍ ଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୧୦.୩ ପ୍ରତିଶତ, ଯେତେବେଳେ ଚାଷ ଏବଂ ସରକାରୀ ସେବାରେ ନିୟୋଜିତ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୭ ପ୍ରତିଶତ। ଘରୋଇ କ୍ଷେତ୍ରର ନିଯୁକ୍ତି ୮.୫ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ଅଣ-କୃଷି ମଜୁରୀ ଶ୍ରମ ୪.୨ ପ୍ରତିଶତ। ବ୍ୟବସାୟ, ବାଣିଜ୍ୟ କିମ୍ବା ସେବା-ମୁଖୀ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ନିୟୋଜିତ ପରିବାରର ଅନୁପାତ କମ୍ ରହିଛି, ମାତ୍ର ୬ ପ୍ରତିଶତରୁ କମ୍। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର   ଏକ ଟିକିଏ ଅଧିକ ବିବିଧ ବୃତ୍ତିଗତ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ, ପେନସନଭୋଗୀ (୧୩.୪ ପ୍ରତିଶତ) ଏବଂ ଘରୋଇ କର୍ମଚାରୀ (୮.୫ ପ୍ରତିଶତ) ଙ୍କ ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଉପସ୍ଥିତି ସହିତ, ଯେତେବେଳେ ବିଜାହାନ ଉଚ୍ଚ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ସ୍ତର (୫୪ ପ୍ରତିଶତ) ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ। ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ, ଏହି ବୃତ୍ତିଗତ ଗଠନଗୁଡ଼ିକ ଏକ ସୀମିତ ଆର୍ଥିକ ବିବିଧତା ଏବଂ ପେନସନ୍ ଏବଂ ମଜୁରୀ ଶ୍ରମ ଉପରେ ଏକ ଦୃଢ଼ ନିର୍ଭରଶୀଳତାକୁ ରେଖାଙ୍କିତ କରେ, ବହୁତ କମ୍ ପରିବାର ଆନୁଷ୍ଠାନିକ କିମ୍ବା ଉଦ୍ୟୋଗୀ ବୃତ୍ତିରେ ସାମିଲ ଅଛନ୍ତି।

ଆୟ ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଆର୍ଥିକ ଅସମାନତା ଦେଖାଯାଏ। ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ହାରାହାରି ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୩,୨୮,୦୯୧ ଟଙ୍କା, ଭୋଗରାକାଛରର ହାରାହାରି ଆୟ ୩,୭୯,୯୧୬ ଟଙ୍କା, ବିଜାହାନରେ ୨,୪୫,୧୭୩ ଟଙ୍କା ତୁଳନାରେ ଅଧିକ। ଆୟ ବଣ୍ଟନ ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ ବିସ୍ତାପିତ ପରିବାରର ପ୍ରାୟ ଅଧା (୪୯.୫ ପ୍ରତିଶତ) ବାର୍ଷିକ ୧ ଲକ୍ଷ ରୁ ୨.୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରନ୍ତି, ଏହା ପରେ ୩୦.୮ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାର ୨.୫ ଲକ୍ଷ ରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରନ୍ତି। କେବଳ ୧୨.୧ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାର ୫ ଲକ୍ଷ ରୁ ଅଧିକ ରୋଜଗାର କରନ୍ତି, ଏବଂ ୮ ପ୍ରତିଶତରୁ କମ୍ ପରିବାର ପ୍ରତିବର୍ଷ ୧ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ରୋଜଗାର କରନ୍ତି। ବିପରୀତରେ,

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ୬,୫୫,୩୭୧ ଟଙ୍କା ହାରାହାରି ଆୟ ସହିତ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ରୋଜଗାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି। ଭୋଗରାକାଛର ହାରାହାରି ୪,୮୯,୩୩୦ ଟଙ୍କା ରେକର୍ଡ କରିଛି, ଯେତେବେଳେ ବିଜାହାନ ପରିବାରର ହାରାହାରି ୭,୧୪,୬୭୧ ଟଙ୍କା ରହିଛି। ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ, ୪୩.୪ ପ୍ରତିଶତ ବାର୍ଷିକ ୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ରୋଜଗାର କରନ୍ତି, ୨୮.୯ ପ୍ରତିଶତ ୨.୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରୋଜଗାର କରନ୍ତି, ଏବଂ ୨୫ ପ୍ରତିଶତ ୧-୨.୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ହ୍ରାସ ପାଏ। ଏହି ତୁଳନା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ତୁଳନାରେ ଆର୍ଥିକ ଭାବରେ ଭଲ ସ୍ଥିତିରେ ଅଛନ୍ତି, ସମ୍ଭବତଃ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଥମିକ ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ଆୟ ଉତ୍ସରେ କମ୍ ବାଧା ଯୋଗୁଁ।

ଉଭୟ ଗାଁରେ ସାମାଜିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଉପଲବ୍ଧତା ସୀମିତ ରହିଛି। ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ବିଜାହାନ ଉଭୟ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ସାମଗ୍ରୀ ପାଇଁ ବିଲେଇମୁଣ୍ଡା ବଜାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା ବେଳେ, ବାସିନ୍ଦାମାନେ ଚିକିତ୍ସା ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ପ୍ରାୟତଃ ବିଲେଇମୁଣ୍ଡାର ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପକେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ହେମଗିରିର ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯାଆନ୍ତି। ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏବଂ ବିଶେଷଜ୍ଞ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସେବା ନିକଟତର ନୁହେଁ। ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ଏହି ସୀମିତ ଉପଲବ୍ଧତା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପୁନର୍ବାସ ଢାଞ୍ଚାରେ ଉନ୍ନତ ସେବା ଯୋଗାଣ ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଯୋଜନାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରେ।

ଲିଙ୍ଗ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ଅଧ୍ୟୟନ ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ପୁରୁଷମାନେ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଉଭୟରେ ପ୍ରାଥମିକ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ରହିଛନ୍ତି। ତଥାପି, ମହିଳା-ମୁଖ୍ୟତତ୍ତ୍ୱାଧୀନ ପରିବାରର ବର୍ଦ୍ଧିତ ଉପସ୍ଥିତି ଅଧିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ପରିବାର ନେତୃତ୍ୱ ଆଡକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ସୂଚିତ କରେ, ବିଶେଷକରି ବିସ୍ଥାପନ-ପ୍ରେରିତ ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ। ଏହି ମହିଳାମାନେ, ପ୍ରାୟତଃ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ପରିବାର ପରିଚାଳନା କରନ୍ତି, ସମ୍ବଳ ହାସଲ କରିବାରେ, ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ଏବଂ ସାମାଜିକ ସହାୟତା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ନେଭିଗେଟ୍ କରିବାରେ ଅନନ୍ୟ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି। ତେଣୁ, ଅଧ୍ୟୟନ ବିଧବା, ବୃଦ୍ଧ କିମ୍ବା ଅବିବାହିତ ମହିଳାମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଲିଙ୍ଗ-ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ପୁନର୍ବାସନ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ସମନ୍ୱିତ କରିବାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରେ।

ଶେଷରେ, SIA ଅଧ୍ୟୟନର ଫଳାଫଳରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ଯେ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ କ୍ଷେତ୍ରର ସମୁଦାୟ ପ୍ରଧାନତଃ କୃଷି ଓ ମଜୁରି ଆଧାରିତ ଜୀବିକାରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ, ଯେଉଁଠାରେ ମଧ୍ୟମ ଆୟ ସ୍ତର, ସୀମିତ ଆର୍ଥିକ ବିବିଧୀକରଣ ଏବଂ ପୁରୁଷ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଭିତ୍ତିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ ପ୍ରଣାଳୀ ଦେଖାଯାଏ।ବିସ୍ଥାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଫଳରେ ଜୀବିକା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗୁରୁତର ଅନିଶ୍ଚିତତା ସୃଷ୍ଟି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି, ଯଦିଓ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନେ—ଆର୍ଥିକ ଭାବେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସୁଦୃଢ଼ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ—ଆୟର ପରୋକ୍ଷ ବିଘ୍ନ ଏବଂ ସମ୍ପଦ ପ୍ରାପ୍ତିରେ ଅସୁବିଧା ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ଏହି ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସ୍ପଷ୍ଟଭାବେ ସୂଚିତ କରୁଛି ଯେ କେବଳ କ୍ଷତିପୂରଣରେ ସୀମିତ ନ ଥାଇ, ବିସ୍ତୃତ ପୁନର୍ବାସ ଯୋଜନାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି। ଏହି ପୁନର୍ବାସ ଯୋଜନାରେ ଜୀବିକା ପୁନସ୍ଥାପନ, ଦକ୍ଷତା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ, ଲିଙ୍ଗ ସମତାର ପ୍ରଚାର ଏବଂ ସାମାଜିକ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବିକାଶକୁ ସାମିଲ

କରାଯିବା ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ଜନସଂଖ୍ୟାଙ୍କ ପାଇଁ ସୁସ୍ଥାୟୀ ପୁନସ୍ଥାପନ ଏବଂ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିରତା ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିବ।

ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ:

ମହାନଦୀ ମାଇନ୍ସ ଏବଂ ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (MMMPL) ଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ କାର୍ଯ୍ୟରତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ। ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଫଳରେ ସୃଷ୍ଟ ହେଉଥିବା ବିସ୍ଥାପନ, ଜୀବିକା ହାନି ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରମୁଖ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ସମାଧାନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଭାରତ ସରକାର ୨୦୧୩ ମସିହାରେ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ, ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ପୁନସ୍ଥାପନରେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଅଧିକାର ଆଇନ (RFCTLARR Act) ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ। ଏହି ଆଇନର ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରକଳ୍ପର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବଗୁଡ଼ିକୁ ପୂର୍ବାନୁମାନ, ଚିହ୍ନଟ ଏବଂ ପରିମାପ କରିବା ସହିତ ସେଗୁଡ଼ିକର କୁପ୍ରଭାବ ହ୍ରାସ ପାଇଁ ଉଚିତ ପୁନର୍ବାସ ଓ ନିବାରଣ ମାପଦଣ୍ଡ ସୁପାରିଶ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (SIA) କରାଯାଇଛି। ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି ଯେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ହେମଗିରି ତହସିଲ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦୁଇଟି ଗାଁ—ବିଜାହାନ ଗାଁରୁ ୨୫୦.୦୧୦ ଏକର ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର ଗାଁରୁ ୧୮୮.୨୦୦ ଏକର—ମୋଟ ୪୩୮.୨୧୦ ଏକର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମି ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବ।

ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନାରୁ ସଂଗୃହିତ ପ୍ରମୁଖ ଦାବିଗୁଡ଼ିକ:

- ଜମିର ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟ। (ପ୍ରତି ଏକର ୧.୩୨ କୋଟି ରୁ ୨ କୋଟି)
- ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ଦକ୍ଷତା ଅନୁସାରେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଙ୍କୁ ସ୍ଥାୟୀ ନିଯୁକ୍ତି ବ୍ୟବସ୍ଥା
- *ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା ଓ ମତାମତ ଗ୍ରହଣ କରି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ପୁନର୍ବାସ ଓ ପୁନସ୍ଥାପନ (R&R) କଲୋନୀ ସ୍ଥାପନ କରାଯିବା ଉଚିତ।*
- *ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପୁସ୍ତକାଳୟ, ମିନି ପାର୍କ, ଖେଳାଘର, ସାମୁଦାୟିକ କେନ୍ଦ୍ର, ମନ୍ଦିର ଏବଂ ଶ୍ମଶାନ ପରି ସୁବିଧା ସହିତ ଏକ ନୂତନ କଲୋନୀରେ ପୁନର୍ବାସ କରାଯିବା ଉଚିତ।*
- ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପାଠାଗାର, ମିନି ପାର୍କ, ଖେଳପଡ଼ିଆ, ମନ୍ଦିର ଏବଂ ଶ୍ମଶାନ ଭୂମି ଭଳି ସୁବିଧା ସହିତ ଏକ ନୂତନ କଲୋନୀରେ ପୁନର୍ବାସ
- କଲୋନିରୁ ବଜାର, ସ୍କୁଲ, କଲେଜ, ମେଡିକାଲ, ବ୍ଲକ ଅଫିସ, ଜିଲ୍ଲା ଅଫିସକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିବହନ ସୁବିଧା।
- କଲୋନୀରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ନିର୍ମାଣ ।
- ବିସ୍ଥାପିତ ଓ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ଶିକ୍ଷିତ / ଅଶିକ୍ଷିତ ଏବଂ ଇଚ୍ଛୁକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ ।
- କଲୋନୀରେ ବିଶୁଦ୍ଧ ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏକ ମେଡିକାଲ କଲେଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଅଛି ।

***